

„Фундаментални принципи на увреждането” е впечатляващо историческо свидетелство. Вече повече от три десетилетия този документ не спира да провокира критичното мислене в една сфера, считана от мнозина за социално и политически ирелевантна. През 70-те години на 20 век той инжектира движението на хората с увреждания във Великобритания с ударна доза концептуален адреналин и гражданска енергия. Неговата социално-политическа дефиниция на увреждането и днес се цитира като първия и един от най-ясно формулираните опити за разграничение между социално увреждане (disability) и индивидуален недъг (impairment). Читателят ще открие тази историческа дефиниция в коментара на Съюза – раздел „Нищетата на паричното подпомагане”, втори параграф. Тя задава основните насоки на прехода от индивидуално-медицинско към социално-политическо разбиране за увреждането, което покъсно, в началото на 80-те, ще послужи за формулиране на социалния модел на увреждането. Но освен социалната дефиниция и нейните следствия за живота на хората с увреждания, документът съдържа и множество други идеи, които ще стимулират интереса на граждански ангажирания читател – за гражданското представителство, за застъпничеството, за гнева на потиснатите, за социалната промяна... Настоящия превод таи надеждата, че думите на британските застъпници за равнопоставеност на хората с увреждания ще отдадат поне малка част от огромната си гражданска енергия на своите български съмишленици.

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

ФУНДАМЕНТАЛНИ ПРИНЦИПИ НА УВРЕЖДАНЕТО

Обобщен протокол и коментари на дискусията между Съюза на хората с физически недъзи срещу сегрегацията и Алианса за уврежданията, проведена на 22 ноември 1975 г.¹

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

Бележка на английския редактор: Текстът представлява пълна, сканирана и форматирана версия на оригиналния документ, подготвена от Марк Пристли и консултирана с Вик Финкълстийн и Кен Дейвис (октомври 1997 г.). Всички права върху текста остават собственост на авторите.

Съдържание

Въведение.....	3
Обобщен протокол от дискусията.....	4
Коментари на дискусията, подготвени от Съюза.....	16
Коментари на дискусията, подготвени от Алианса.....	31

Адрес на Съюза на хората с физически недъзи срещу сегрегацията:
c/o Flat 2, St. Giles Court, Dane Road, Ealing, London, W13

Адрес на Алианса за уврежданията:
96 Portland Place, London, W1N 4EX

¹ Преводът на документа е направен от Теодор Младенов в периода 11.2008 – 01.2009 по английския текст, който може да се намери в интернет на адрес: <http://www.leeds.ac.uk/disability-studies/archiveuk/UPIAS/fundamental%20principles.pdf>

ВЪВЕДЕНИЕ

Тази брошура съдържа три документа, които имат отношение към срещата между Съюза на хората с физически недъзи срещу сегрегацията и Алианса за уврежданията, проведена на 22 ноември 1975 г.

Събитията, довели до срещата, са описани накратко във въстъпителното изявление на Съюза, което е включено в протокола, както и в първия параграф от документа с коментара на Алианса.

В съответствие с приетите и от двете страни правила на срещата – и по-специално на правило 3 (г) – обсъждането бе записано на касетофон, за да стане достояние на хората с увреждания. Онези, които желаят да получат или да заемат копие от записа, трябва да се свържат със Съюза.

След срещата на основата на записа бе съставен обобщен протокол от обсъждането. Този документ, включен в настоящата брошура, бе одобрен без резерви и от двете организации като точно описание на случилото се.

Всяка организация подготви и свой коментар на обсъждането от 22 ноември. Тези коментари също са включени в брошурата.

Ноември 1976 г.

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

ОБОБЩЕН ПРОТОКОЛ ОТ ДИСКУСИЯТА

Обобщеният протокол, който следва, е подготвен на основата на касетофонен запис на дискусиата между Алианса за уврежданията и Съюза на хората с физически недъзи срещу сегрегацията, проведена на 22 ноември 1975 г.

Присъствали:

- говорители на Алианса – Пол Луис, Берит Стюеланд, Чарлс Тейлър, Питър Таунсенд;
- говорители на Съюза – Кен Дейвис, Лиз Финкълстийн, Вик Финкълстийн, Пол Хънт;
- наблюдатели – по около шест човека от всяка организация.

Питър Таунсенд се извини за отсъствието на д-р Фред Рийд и Бети Вийл от страна на Алианса. Той адресира възникналото недоразумение, коментирайки: „Всъщност аз не бях направил разграничение между говорители и наблюдатели” – условие, уточнено в предварително съгласуваните правила на срещата. След това говорителите се представиха.

ПОЛ ХЪНТ прочете на глас следното изявление, подготвено предварително от Съюза:

– На първо място ние бихме искали да подчертаем, че приветстваме тази среща между Алианса за уврежданията и Съюза на хората с физически недъзи. Ние считаме за напредък това, че нашите две организации се срещат на основата на приети и от двете страни фундаментални принципи и с цел да обсъдят начини за активизирането на хората с увреждания и за въвличането им в делата, които пряко ги засягат.

Второ, според нас ще бъде полезно да представим съвсем накратко предисторията на настоящата среща. В началото на тази година нашият Съюз публикува политическо изявление и изпрати копие от документа на Питър Таунсенд, в качеството му на частно лице. Той ни отговори през април, заявявайки, че напълно подкрепя всички наши цели и че би искал да стане асоцииран член на Съюза. В писмото си обаче той бе включил и редица коментари относно Алианса за уврежданията, които ни се сториха в противоречие с целите и политическото изявление на Съюза. Затова изпълнителният комитет на Съюза му отговори писмено, посочвайки очевидните разминавания и изисквайки повече яснота по неговата позиция. Той отвърна, че сме повдигнали множество изключително важни въпроси и предложи да организираме малка среща между Съюза и Алианса, на която да се опитаме да изчистим неяснотите, които според него характеризираха и двете позиции. Той бе готов да отговори писмено на нашите коментари след провеждането на такава среща.

Отговорът на Съюза бе, че ние внимателно сме обмислили коментарите си, които са плод на 13-месечно задълбочено и демократично обсъждане, и че при отсъствието на допълнителна информация не виждаме причина да допускаме, че в нашата позиция има каквито и да било неясноти. Но ние заявихме, че приветстваме идеята за среща между Алианса и Съюза, стига да се споразумеем предварително за определени фундаментални принципи, за целта на срещата и за правилата на нейното провеждане. Ние предложихме следното:

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

1. Фундаменталните принципи, които се приемат и от двете страни, са: че увреждането е ситуация, предизвикана от социалните условия, която трябва да бъде премахната; (а) че нито един отделен аспект като доходите, мобилността или институциите не трябва да се третира изолирано; (б) че хората с увреждания трябва да поемат контрола върху собствения си живот, използвайки съветите и помощта на останалите; и (в) че професионалистите, експертите и останалите, които имат желание да помагат, трябва да работят за прехвърлянето на този контрол в ръцете хората с увреждания.

2. Цели на срещата: (а) да се обсъдят начини за активизиране на хората с увреждания по въпросите, които ги засягат; и (б) да се обсъди дългосрочна програма за действие, насочена към въвличане на хората с увреждания в обсъждане на въпросите, засягащи собствения им живот.

3. Правила на срещата: (а) Алиансът и Съюзът трябва да участват с еднакъв брой представители, не повече от четирима от всяка страна; (б) броят на наблюдателите от двете организация също трябва да бъде равен; (в) и двете организации ще огласят дискусиата и резултатите от срещата, за да информират колкото може повече хора с увреждания; и (г) изказванията ще се записват на касетофон и хората с увреждания ще получат достъп до записа.

Всички тези предложения бяха приети от Питър Таунсенд от името на Алианса, след което бе уговорена днешната среща.

Преди да преминем към предстоящата дискусия, ние искаме да заявим, че считаме съгласието на Алианса с фундаменталните принципи, цитирани по-горе, за изключително важна стъпка. Тя би трябвало да подготви основата, която ще ни помогне по-бързо да преминем към обсъждане на практическите начини за въвличане на хората с увреждания в делата, които засягат собствения им живот. Ние обаче все още имаме няколко принципни въпроса относно подхода на Алианса към уврежданията. На първо място бихме искали да разберем как целите и политиката на Алианса, както и реалните му дейности се вписват в наскоро приетите от него фундаментални принципи.

Нашата собствена позиция относно увреждането е съвсем ясна и е в пълно съгласие с приетите принципи. Според нас хората с физически недъзи са увредени от обществото. Увреждането е добавка към нашите недъзи, натрапена ни с начина, по който без нужда ни изолират и изключват от пълноценно участие в живота на обществото. Следователно хората с увреждания са потисната социална група. Този анализ подсказва, че ниските доходи например са само един от аспектите на нашето потисничество. То е следствие от нашата изолация и сегрегация във всички сфери на живота като образование, работа, транспорт, жилища и т. н. Бедността е един от симптомите за нашето потисничество, а не е причината за него. За нас като хора с увреждания е абсолютно жизненоважно да се изясни в максимална степен въпросът за причината за увреждането, защото от неговия отговор зависи ключовото решение накъде ще насочим основната част от енергията си в борбата за промяна. Със сигурност няма да постигнем нищо, ако усилията ни са насочени най-вече към един от симптомите на нашето потисничество, а не към неговата причина.

Правилната посока, в която трябва да се фокусират основните усилия на Съюза, следва от нашето разбиране за причината за нашето потисничество. Спо-

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

ред нас в настоящия момент най-важната задача е да се помогне на хората с увреждания да се организират, за да вземат активно участие в борбата за промени в обществото. Тези промени трябва да ни позволят да участваме в общите дела, вместо да продължаваме да бъдем изключени. Към момента ние сме се фокусирали върху изграждането на независима, демократична организация на хора с увреждания, която има стабилни основи и е наясно каква е причината за увреждането и какви промени са необходими за премахването ѝ.

След време Съюзът ще укрепне достатъчно, за да може да се обединява на принципна основа с други организации, което би подобрило шансовете за оказване на натиск в парламента и т. н. Разбира се, ние приветстваме всяко увеличаване на паричното подпомагане за хората с увреждания, което може да се извлече от парламента. Много от нашите членове са работили години наред за постигането на тази цел в ДИГ². Но донякъде именно опитът от участието в ДИГ ни накара да осъзнаем нуждата от организация с по-широк обхват, която има по-мощен поглед върху увреждането. Фокусирането на ДИГ върху паричното подпомагане доведе до инвестиране на все повече усилия в парламентарното лобиране, при което малко на брой експерти добиват все по-важна роля, докато болшинството от членовете на организацията остават твърде пасивни. ДИГ изглежда загуби потенциала си на масова, демократична организация на хора с увреждания именно в резултат на фокусирането върху един отделен „симптом“ – ниските доходи.

Нашият Съюз извлече своите поуки от опита на ДИГ и затова целите и политическото изявление на нашата организация недвусмислено поставят доходите в контекста на по-мощната борба за пълноценно участие в обществото, което ще доведе до преодоляване на всички аспекти от нашето потисничество, включително и бедността.

За разлика от нашата недвусмислена позиция по въпросите на уврежданията, позицията на Алианса изглежда изпълнена с противоречия. Твърди се, че Алиансът е основан заради неспособността на ДИГ да изпълнява своите функции. Но, доколкото ни е известно, досега не е правено публично изявление, уточняващо кои от недостатъците на ДИГ са довели до необходимостта да се създаде нова организация в подкрепа на паричното подпомагане. Това изглежда странно, тъй като предложенията на двете организации относно доходите са много сходни, като изключим някои дребни детайли. Освен това новата организация не е по-демократична от ДИГ – напротив, изглежда точно обратното. Всъщност се налага впечатлението, че в основата на Алианса са залегнали именно онези слабости на ДИГ, които ние идентифицирахме и избегнахме при формирането на Съюза – фокусирането върху доходите, уповаването на експерти и съсредоточаването върху парламентарното лобиране. Следователно остава въпросът защо е нужен Алиансът, щом вече имаме една голяма организация, посветена на паричното подпомагане при увреждане.

Второто противоречие в позицията на Алианса надгражда първото. Алиансът се съгласи с фундаменталните принципи, предложени като основание за срещата. Но доколкото виждаме, в целите на Алианса фигурира единствено въпросът за доходите – тоест, този проблем се разглежда отделно от останалите.

² От английски: DIG – Disability Income Group – Група за парично подпомагане при увреждане. – Б. пр.

Освен това никъде не се споменава, че хората с увреждания трябва да придобият контрол върху собствения си живот като част от процеса по справяне с увреждането. Не се споменава и че професионалистите, експертите и останалите трябва да работят за осъществяването на тази цел.

Следователно двата основни въпроса, на които бихме искали да получим отговори от Алианса, са: (1) Как е възможно да се твърди, че Алиансът следва фундаменталните принципи, които и двете страни приеха като основание за тази среща? и (2) Какви са недостатъците на ДИГ, наложили създаването на нова организация, която да се застъпва за увеличаване на паричното подпомагане при увреждане?

ПИТЪР ТАУНСЕНД отговори, определяйки поставените въпроси като „достойно за уважение изявление, което изисква изключително задълбочено осмисляне и анализ“:

– Мисля, че като начало бих се опитал да ви убедя, че възникването на Алианса беше до голяма степен спонтанна реакция на специфичната ситуация в края на 1974 г. Това ще бъде и моят импровизиран отговор на вашите два основни въпроса. Първият от тях по същество е: „Ако една голяма организация вече съществува, защо да създаваме друга?“ Аз бях въввлечен в работата на Групата за парично подпомагане още от нейното начало. През септември 1974 г. новото лейбъристко правителство оповести своите намерения за действие в сферата на уврежданията. Както и да го погледнеш, това си беше една непосредствена програма – мисля, че такова е и мнението на огромен брой хора с увреждания от цялата страна. За неизкушената публика тя звучеше така, сякаш предвижда множество мерки в сферата на уврежданията, без всъщност да го прави. Това ядоса много хора и освен това ни показа, че 10-годишната кампания на Групата за парично подпомагане и някои други е била безуспешна – схемата за пълно парично подпомагане не бе приета от лейбъристкото правителство. След като обменихме идеи помежду си, ние съвсем спонтанно импровизирахме среща в Камарата на общините през септември или октомври 1974 г. Дойдоха представители на огромен брой различни организации и бе предложено да се предприеме ответно действие от хората, които от дълги години се занимават с този въпрос. Предложението бе да се основе организация-шапка, което е много различно от създаването на поредната самостоятелна организация. Това щеше да бъде общ орган, в който всички организации в сферата на уврежданията, включително и онези, съставени само от хора с увреждания, щяха да имат глас и да бъдат представени. Идеята бе, че ако привлечем достатъчно подкрепа, ще влеем свежи сили в искането за пълно парично подпомагане. Правителството няма да може да противопоставя исканията на различни организации в сферата на уврежданията, симулирайки, че изпълнява желанията на самите хора с увреждания. В същото време ние виждахме новия орган преди всичко като образователна институция, която се стреми да обясни на обществото, че са го подвели, и да разпространи истината за бедността, така че усилията да се мобилизират в подкрепа на една единствена програма.

Известно време въпросът бе обмислян и обсъждан. Давахме си сметка, че това е рискован експеримент – събирането на различни организации, които да се обединят около един проблем, за да се започне с едно искане и по-късно да се включат и други, ако се появи такава възможност. Може би това не беше правилният подход, но всички се съгласиха с него. Така се появи Алиансът за уврежданията като организация-шапка, насочена на първо място към повиша-

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

ване на общественото съзнание и следователно занимаваща се с разпространение на информационни материали под формата на брошури и т. н.; и на второ място, замислена като по-авторитетен орган, който да оказва натиск – авторитетен в смисъл, че е в състояние с основание да претендира, че говори от името на мнозинството от организациите в сферата на уврежданията.

Алиансът не е в конфликт с политическото движение на хората с увреждания. Той само реагира на ситуацията, вземайки предвид съществуващите агенции и организации на и за хора с увреждания. Тези организации може да са крайно несъстоятелни, но някои от нас възприемаха това като начин да ги накараме да работят за промяна на политиката. Ние не бяхме в конфликт с движението на хората с увреждания, което може да се ръководи единствено от самите хора с увреждания. Те вероятно биха могли да си взаимодействат с Алианса, който в известен смисъл има множество недостатъци. Ние не сме вземали решение да привличаме членска маса или да изграждаме клонове и аз не мисля, че нещо, възникнало като импровизирана, гневна реакция на неадекватната политика на правителството може да представлява реална заплаха за движението на хората с увреждания. Искрено се надявам то да се разрасне, да укрепне и да обезсмисли съществуването на организация като Алианса за уврежданията.

ЧАРЛС ТЕЙЛЪР се изказа от името на Националната федерация на слепите. Той подчерта, че неговата организация е „на слепите хора, а не за слепите хора” и че „членството на организацията в Алианса по никакъв начин не нарушава демократичния характер на нашата собствена група”, а по-скоро дава възможност за „разширяване на обхвата на нашите дейности в настоящата политическа ситуация”. Реалността налага съсредоточаване върху онзи въпрос, който е най-наболял в дадения момент. Той отбеляза, че „според нас ДИГ беше организация с твърде ограничен обхват. Ние не мислим, че Алиансът се конфронтира с която и да било друга организация. Ползите от разширяването на обхвата могат да бъдат много.”

БЕРИТ СТЮЕЛАНД каза:

– Когато миналата година се присъединих към Алианса, ситуацията беше доста безнадеждна. ДИГ не бе успяла да стигне до хората с увреждания, до които трябваше да стигне. Аз не мисля, че Алиансът представлява окончателното решение, но той е стъпка напред. Това е начинът, по който трябва да се работи за подобряване състоянието на хората с увреждания. В момента се фокусираме върху доходите.

ПОЛ ЛУИС се върна към встъпителното изявление на Съюза, споделяйки, че е съгласен с него и че то е било „подготвено много внимателно и очевидно е продукт на задълбочено обсъждане”. Той добави, че:

– Вашето изявление обаче ни поставя в неудобно положение, защото ние не можем да отвърнем по същия внимателно подготвен начин. Надявам се да отчитате, че отговорите, които даваме сега, са импровизирани, но ние се стараем да споделим неща, в които вярваме.

Мисля, че ценността на Алианса е, че той обединява множество организации – всяка организация може да се присъедини, стига да работи за хората с увреждания. Аз бих приветствал присъединяването на Съюза, не толкова защото съм убеден във вашите идеи, а по-скоро защото вие сте организация, която

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

работи за хората с увреждания и очевидно имате твърда собствена позиция. Важното за мен е, че това ще да направи Алианса по-силен.

Той каза и че „е малко пресилено“ да очакваме всички да са напълно съгласни с детайлите на определена политика – „в крайна сметка всички ние се стремим към една и съща цел, която, както вие съвсем точно отбелязахте, е хората с увреждания да имат контрол върху собствения си живот. Моето лично мнение е, че няма проблем само с едно решение. Вие имате пълното право да вярвате, че сте открили правилното решение или поне че сте установили истинския проблем, който останалите досега не са забелязвали. Съвсем възможно е да сте прави. Мисля, че в случая е важна именно дискусиата, срещата на различни гледни точки – Алиансът е уникална организация, която може да осигури това. Не виждам нищо лошо в това, че Алиансът се фокусира върху доходите.“ Той подчерта, че Съюзът може да допринесе за успеха на Алианса със своята компетентност. По същата причина Алиансът се е въздържал да критикува публично провала на ДИГ – ако не за друго, то поне защото така са щели да изгубят ДИГ като съюзник.

ВИК ФИНКЪЛСТИЙН отбеляза, че няма различия относно ситуацията през 1973 – 1974 г., където са корените и на двете организации. Но той подчерта, че „начинът, по който (вие) се организирате, за да предизвикате промяна, ще бъде решаващ за успеха на начинанието. Ако предишните организации са се провалили в опитите си да помогнат на хората с увреждания да контролират собствения си живот, Алиансът само влошава нещата още повече, създавайки организация-шапка, която работи на парче.“ Той каза, че за Съюза най-важно е масовото участие на хората с увреждания, а „Алиансът прилага почти противоположния подход, при който основното е да се формират групи от експерти, които да говорят от името на хората с увреждания – това само ще подсили социалното увреждане на хората с физически недъзи.“ Той отново настоя, че няма нищо против увеличаването на доходите, но че „фундаменталният въпрос е в начина на постигането му“ и че на този въпрос Алиансът все още не е дал задоволителен отговор

ПИТЪР ТАУНСЕНД отговори: „Аз мисля, че вие подценявате колко е важно организациите в сферата на уврежданията да постигнат съгласие по общи цели.“ Той подчерта „скромния принос“ на Алианса в това отношение – постигането на съгласие за провеждане на обща политика, което надхвърля резултатите от работата на ДИГ. По темата за организирането той сподели, че „всъщност би било доста арогантно“ да се твърди, че никоя от организациите в Алианса не представлява хората с увреждания. Алиансът „е отворен за различни организации и приема различни групи – на умствено болни, на хора с умствени увреждания, на Националната федерация на слепите, които са обединения на хора с увреждания“.

ПОЛ ХЪНТ каза, че в момента се обсъжда самият Алианс, а не организациите, които членуват в него. Той отново подчерта, че все още няма отговор на въпроса за противоречието между фундаменталните принципи, приети от Алианса, и неговите действия – както по отношение изолираното третиране на доходите, така и относно факта, че в политиката на организацията липсва изрично споменаване на принципа, че хората с увреждания трябва да контролират собствения си живот. Той също така отново попита „кои от недостатъците на ДИГ са ви навели на заключението, че е необходимо да се създаде поредната организация, която да се застъпва за парично подпомагане на хората с увреждания“.

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

ПИТЪР ТАУНСЕНД отговори на последния въпрос, подчертавайки, че Алиансът не е „поредната организация“, а „напълно различна структура“. Това е „федерация от организации“, която, за разлика от ДИГ, има „изпълнителски функции“ и отразява своята широка представителност в темите на своите публикации.

ВИК ФИНКЪЛСТИЙН се съгласи, че „в това отношение има структурни различия“. Но той добави, че „най-важният въпрос за нас е на каква основа са се обединили всички тези организации. Има много хора, които се обединяват и са гневни, но това не им пречи да забъркат пълна каша. Каква е фундаменталната обща цел и обща перспектива в разбирането за увреждането – защото именно това е основата, на която Алиансът ще стъпи, за да си свърши работата?“

ЧАРЛС ТЕЙЛЪР каза, че Националната федерация на слепите възприема Алианса като „комбинация от експертно и гражданско участие“, което позволява да се разшири обхвата на работата и по никакъв начин не ограничава членуващите организации.

ВИК ФИНКЪЛСТИЙН отвърна, че политиката на Съюза приветства обединяването на принципна основа, но че Алиансът за уврежданията страда „именно от тази слабост“ – липсата на принципи. „Политиката на доходите“, продължи той, „не се различава по нищо от политиката на ДИГ, като изключим някои дребни детайли.“

ПИТЪР ТАУНСЕНД призна, че „в бъдеще е желателно да се осигури много по-силно представителство на организациите на хора с увреждания в Алианса“. Но той изрази недоволство от това, че говорителите на Съюза „продължават да предъкват“ идеята, че Алиансът не представлява развитие спрямо позицията на ДИГ. Той подчерта, че „в своето политическо изявление ДИГ не уточняват колко трябва да бъде паричната помощ за различните категории хора с увреждания. Алиансът поне посочва точни цифри. Те може и да не са правилни и винаги могат да бъдат демократично променени от членовете на Алианса – но ние поне си направихме този труд и като една разумна федерация описахме целите много подробно.“

Когато КЕН ДЕЙВИС и ПОЛ ХЪНТ отбелязаха, че това е направено от 30-тина експерти, преди още Алиансът да има устав и без въвличането на хората с увреждания, ПИТЪР ТАУНСЕНД обясни, че първоначалното използване на експерти е целяло единствено да придаде тежест на кореспонденцията с министър-председателя. Той подчерта, че впоследствие Алиансът се е превърнал в представителна организация и неговите членове са въвличени в обсъждането на политическото изявление и устава, които ще бъдат приети на първото истинско общо събрание на организацията след година.

ПОЛ ЛУИС добави, че ценното в Алианса е, че той е привлякъл организации като представляваната от него Грижа за възрастните хора (Age Concern), които „представяват обществени групи, съдържащи множество хора с увреждания“. Ползата от Алианса, каза той, е „информирането на обществото“.

ВИК ФИНКЪЛСТИЙН посочи драматичното разминаване между подходите на Алианса и на Съюза, което прозира тук. „Разпространяването на повече брошури сред населението“, каза той, „се различава от предходните усилия само по степен. Щом досега това не е вършило работа, какво гарантира, че занапред то ще има ефект?“ Основането на организация-шапка не адресира фундаменталните въпроси – ако не се повдигнат и разгледат въпроси като „какво представлява увреждането и на какво се дъл-

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

жи нашата бедност, няма да бъдат засегнати причините за увреждането и е твърде вероятно вашият подход да ги укрепи”.

ПИТЪР ТАУНСЕНД попита: „На кого трябва да се разясняват причините за увреждането? Ние се опитваме да ограмотим всички хора по въпросите на уврежданията... Искам да кажа, каква е алтернативата?”

ВИК ФИНКЪЛСТИЙН подчерта „решителното скъсване с миналото”, заложен с политическото изявление на Съюза „дотогава, доколкото основната задача сега е да се въвлечат хората с увреждания, да им се помогне да осъзнаят своето специфично положение. Това ще ги въвлече в борбата за собствения им живот.” На въпроса на ПИТЪР ТАУНСЕНД „Ами онази част от населението, която е без увреждания?” той отговори: „Ами онази част, която е с увреждания? Именно тя винаги е била пренебрегвана!”

След това дискусиата се съсредоточи върху въпроса дали Алиансът наистина въвлеча хората с увреждания и какво прави, за да стимулира такова въвлечане. БЕРИТ СТЮЕЛАНД подчерта, че „В комитета има много хора с увреждания. Няколко човека с увреждания пишат брошурите.” Но ВИК ФИНКЪЛСИЙН отвърна, че „Говорим за 1% - хора с увреждания” и попита в какво се състои тяхното въвлечане. Той даде за пример днешната среща и попита как са били избрани участниците в нея. ПИТЪР ТАУНСЕНД отвърна, че „Проведохме обсъждане в управителната група и така определихме четиримата представители – това е.”

ПОЛ ЛУИС каза, че „Ние искаме хората с увреждания да се включат” и че за него днешната среща е „отчаян опит да ви накараме да се включите в Алианса за уврежданията. А ако решите да не участвате, надявам се да не ни вменявате вина за това, че не въвлечаме хората с увреждания.”

ВИК ФИНКЪЛСТИЙН отговори, че това подменя въпроса и че „Ако ние решим да не се присъединяваме към Алианса, нашето решение ще се основава на принципни съображения, защото според нас вие грешите.” Той добави, че Съюзът ще оповести и ще даде публичност на своите критики. Връщайки се към примера с настоящата среща, той подчерта, че Съюзът „разпространи съобщение за нея до всички свои членове, защото ние ги стимулираме да бъдат политически активни и да участват в решаването на въпросите, които засягат собствения им живот. А вие какво направихте, за да въвлечете хората с увреждания по подобен начин?”

ПОЛ ЛУИС отговори, че всички действия на Алианса са резултат от осмисляне и обсъждаме между неговите членове и че ако Съюзът беше участвал в тези обсъждания, нещата вероятно щяха да изглеждат по различен начин. Но ПОЛ ХЪНТ отново напомни за приетите от всички принципи на срещата и каза, че Съюзът със сигурност би разгледал възможността да се присъедини към Алианса, ако той се придържаше към тези принципи. „Но след като вашият подход е напълно безпринципен, как искате да участвате? Ние се застъпваме за контрол от страна на хората с увреждания, приели сме този принцип и го отстояваме.” В отговор ПИТЪР ТАУНСЕНД заяви, че членовете на Алианса са взели демократично решение за създаване на федерация, която не е политическо движение на хората с увреждания. Но той подчерта, че с цел да се стимулира въвлечането, „ние публикуваме материали, които са от полза за хората с увреждания”. ПОЛ ЛУИС се съгласи с това, споделяйки, че „Ние правим неща, които считаме за важни. Съгласни сме с вашите принципи, но според мен е по-важно да похарчим парите си за публикуване на информационна брошура, което би отнело сед-

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

мица – и вече сме публикували 3 такива брошури – вместо да печатаме, размножаваме и разпращаваме по пощата информация за някаква предстояща среща.” ПОЛ ХЪНТ заяви, че отново се стига до същото противоречие: „Вие спонтанно и без подготовка основавате организация и се застъпвате пред правителството за определена политика от името на хората с увреждания, без да ги въвличате в това.” ПИТЪР ТАУНСЕНД отвърна, че „Ако имахме достатъчно пари, щяхме да ги въвличахме. Към момента поне се консултираме с други организации на и за хора с увреждания. Работата е там, че ние нямаме индивидуални членове. Днес надълго и нашироко обсъждахме (на една предишна среща) как да накараме различните организации-членки да разпространяват информация за публикациите и работата на Алианса, за да можем да продадем достатъчно брошури и така да осигурим финансиране за услугите на тази организация-шапка.”

ЧАРЛС ТЕЙЛЪР каза, че приема критиките на Съюза, въпреки че ги счита за малко крайни. „Моята организация” – добави той – „със сигурност няма да се съгласи с нещо, което по какъвто и да е начин отнема от хората с увреждания контрола върху собствения им живот. В момента Алиансът все още търси ориентири вследствие на спонтанността, с която беше основан – след година вече ще имаме устав и ако той не отговаря на принципите, вашата критика ще бъде напълно оправдана.”

В този момент Пол Луис се извини на присъстващите и напусна срещата.

ПОЛ ХЪНТ отправи поредица от въпроси към Питър Таунсенд, който им отговори доста колебливо. Той бе попитан защо не се „фокусира върху въвличането”, след като одобрява политиката на Съюза и подкрепя принципа, че в момента най-важно е да се стимулира участието на хората с увреждания.

ПИТЪР ТАУНСЕНД отговори, че „има различни начини” да се помогне и че за него е „трудно да каже” кой е „най-добрият начин”, като се има предвид ограниченото време и енергия. Той не бе в състояние да даде ясен отговор и на въпроса на ПОЛ ХЪНТ, който напомни как „в началото ние подчертахме, че бедността е симптом, а не причина за увреждането – не е ли по-логично да се съсредоточите върху причината, вместо върху симптома, имайки предвид недостига на енергия”? ПИТЪР ТАУНСЕНД отвърна, че „в случая не е лесно да се каже кое е причина и кое – следствие”. Когато събеседниците му настояха за повече яснота, той заяви, че приема позицията на Съюза, но че „всичко зависи от гледната точка”.

ВИК ФИНКЪЛСТИЙН заяви, че в политическото изявление на Съюза гледната точка е ясна, но че именно позицията на Питър Таунсенд е „малко неясна”, което „ни кара да продължаваме да задаваме тези въпроси”. ПИТЪР ТАУНСЕНД отвърна, че политическите изявления и други подобни документи са „податливи на различни и еднакво валидни тълкувания”. Но ПОЛ ХЪНТ му напомни, че в случая става дума за абсолютно фундаментални принципи, на което ПИТЪР ТАУНСЕНД отговори: „Трябва да разберете, че когато попитате един социален учен за причинно-следствената връзка, той се замисля над сложността на фактори, които са толкова взаимозависими, че, казано на прост език, е трудно да се разграничи причината от следствието. Това ме принуждава да се изразявам така.”

ВИК ФИНКЪЛСТИЙН го прекъсна с думите: „Това е неприемливо, защото предполага, че хората с увреждания могат да си заложат главите, заявявайки открито кое според тях е причината и кое – следствието, а един социален учен не може.” Той отново подчерта, че „Алиансът и Съюзът се сблъскват с едни и същи проблеми, но Съюзът счита

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

за абсолютно задължително ситуацията да се изясни и разбирането ни да се задълбочи, за да можем да адресираме фундаменталните въпроси, тъй като според нас именно това е било слабото място на всички предишни организации”.

ПИТЪР ТАУНСЕНД отговори: „Не разбирам защо вдигате толкова шум около това.” Хората участват в организации, без задължително да са съгласни с всяка фраза от политическото изявление или устава. Когато бе попитан отново за фундаменталния принцип, според който проблемите не трябва да не се третират изолирано един от друг, както предполага приетото от всички социално определение на увреждането, той отвърна: „Мисля, че ако се фокусираме върху въпроса за доходите, това ще подпомогне решаването и на други проблеми.”

ПОЛ ХЪНТ спомена брошурите на Алианса и заяви, че „доколкото виждам, вие не приемате социалното определение на увреждането. Вие говорите за увреждането като за нещо лично. Затова и ни се струва, че се опитвате да твърдите две противоположни неща.”

ЧАРЛС ТЕЙЛЪР отговори, че той добре разбира позицията на Съюза и че тя съвпада с виждането на Националната федерация на слепите (НФС). Но той добави, че „между нас и Алианса няма напрежение”, защото Алиансът не пречи на НФС да се фокусира върху социалните аспекти и да отстоява вижданията си като член на Алианса.

ВИК ФИНКЪЛСТИЙН коментира, че Съюзът силно симпатизира на НФС. Но той подчерта, че решението на Алианса да се фокусира само върху доходите очевидно се основава на погрешно виждане за увреждането. „Ако ниските доходите се свържат с потисничеството на хората с увреждания, става ясно, че въпросът за доходите не може да се реши изолирано, след което да се премине към решаването на други проблеми.” Той каза, че когато ресурсите и енергията са оскъдни, е много важно те да се съсредоточат в правилната посока – но Алиансът обръща нещата с главата надолу. „Според нас една организация-шапка трябва да се фокусира върху социалното устройство, което ще даде рамката за решаване и на проблема с доходите. А вие взимате един отделен аспект от потисничеството на хората с увреждания, който без съмнение е важен, но вие го превръщате в основен принцип на организирането.” Ако погледнем самата практика на паричното подпомагане, продължи той, „се сблъскваме с решението оценката на увреждането да се прави от експертни комисии, прилагачи административно определени критерии и т. н. Вече сме минали през оценката на индивидуалния доход и знаем какво означава това – увеличаване на контрола на експертите върху хората с увреждания. Вместо да ги прави по-свободни, това само затяга примката на тяхната зависимост. Според нас този подход се подчинява на определена логика, която е свързана с организирането около въпроса за доходите, вместо около проблемите на социалното устройство.”

ПИТЪР ТАУНСЕНД отвърна: „Този коментар не ни казва как хората с увреждания ще получават своите помощи. Ако премахнете оценката на увреждането”, попита той, „как ще става това?” Представителите на Съюза му напомниха за позицията, очертана в тяхното политическо изявление, където „се говори за начина, по който хората с недъзи са увредени от обществото. Тук не става въпрос за степени на увреждането.” Те подчертаха, че целта на срещата е да се обсъди „как хората с увреждания да бъдат насърчени да участват по-активно в решаването на въпросите, които пряко ги засягат”. ПОЛ ХЪНТ каза: „Мисля, че Алиансът не вижда друг начин за действие, освен стария.” ПИТЪР ТАУНСЕНД заяви, че този отговор не го „устройва... Аз искрено и от сърце се опитвам да вникна, да разбера по-добре” каква е конкретната политика,

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

предлагана от Съюза по отношение на паричното подпомагане и социалното осигуряване, като се изхожда от неговото определение за увреждането. ПОЛ ХЪНТ предложи да се организира друга среща или в режим на кореспонденция да се обсъди връзката между дефиницията на увреждането и политиката на Съюза, при която „паричното подпомагане се разглежда като интегрална част от целия пакет от мерки, които са ни необходими”. Но той подчерта, че настоящата среща трябва да се придържа към своите предварително заявени цели.

ПИТЪР ТАУНСЕНД отново попита: „Как ще изглежда една организация, която се ръководи от вашето социално определение?” ПОЛ ХЪНТ отговори, че „това са въпроси, които трябва да бъдат обсъждани от хората с увреждания. Не сте ли съгласни, че хората с увреждания трябва да решават сами въпросите, които пряко ги засягат?” – „Разбира се”, отговори ПИТЪР ТАУНСЕНД, а ПОЛ ХЪНТ продължи: „Щом е така, нека обсъдим тези въпроси с тях – това е и смисълът от настоящата среща. Ние не налагаме готови отговори на хората с увреждания, а искаме да ги въвлечем в обсъждане – в края на краищата става въпрос за собствения им живот.”

БЕРИТ СТЮЕЛАНД съжали, че Съюзът не е бил създаден преди 10 години, при основаването на ДИГ. Тя каза, че макар и вижданията ни да се различават, трябва да работим заедно – Съюзът би могъл да намери начин „да разясни нещата на Алианса, да ни информира, ако мислите, че сме разбрали погрешно вашето послание”.

ПОЛ ХЪНТ попита: „А какво правим сега?” и добави: „Нищо не ни подсказва, че Алиансът възнамерява да приложи принципите на практика. Вие не говорите за въвличане на хората с увреждания.”

БЕРИТ СТЮЕЛАНД заяви, че хората с увреждания са въвлечени и че „аз никога не правя неща, без да потърся подкрепата на хората с увреждания”.

ПОЛ ХЪНТ отвърна, че тук не става въпрос за лични ангажменти, а за „това, което Алиансът казва и прави”. Принципите на въвличането не личат в неговите цели или действия.

ЧАРЛС ТЕЙЛЪР напомни, че „тези принципи ще влязат в устава – а ако Алиансът не ги включи в устава си, моята организация ще го напусне. Но независимо от това, ние се консултираме със своите членове и аз не мисля, че Алиансът трябва да прави същото.”

ПОЛ ХЪНТ отвърна, че включването на принципите в устава е важно, но че в момента не се наблюдават целенасочени усилия за въвличане на хората с увреждания.

ПИТЪР ТАУНСЕНД призна, че вероятно Алиансът не полага достатъчно усилия за въвличане чрез организациите, членуващи в него. Идеята е била организацията да „функционира като агент за разпространение на информация” и така да въвлече хората. Той каза, че решаването на този проблем е въпрос на време и организация. Представителите на Съюза отговориха, че те се сблъскват със същия проблем: „Ако вие сте бедни, какво да кажем ние?” Те споменаха колко им е струвало да осигурят присъствието на членовете си на настоящата среща. ПИТЪР ТАУНСЕНД отново се съгласи, заявявайки, че „си дава ясна сметка за това” и че Алиансът трябва да полага повече усилия, за да осигурява присъствието на хора с увреждания на срещите. „Тази ваша критика ми се струва съвсем уместна”, сподели той, но също така подчерта

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

крехката възраст на Алианса и се оплака, че Съюзът не проявява достатъчно търпение.

ПОЛ ХЪНТ отвърна, че, както вече бе обсъдено, това е въпрос на приоритети и на прилагане на нови подходи, вместо повтаряне на старите, които очевидно не работят. Той добави: „За хората с увреждания е жизненоважно дали ще вложим цялата си енергия в борбата за по-големи помощи, присъединявайки се към ДИГ или Алианса, или ще предпочетем да се организираме отделно от тях. За нас това е въпрос на живот и смърт.”

ПИТЪР ТАУНСЕНД се съгласи, но подчерта: „Според нас двете възможности не се изключват, а се допълват взаимно. Включването в Алианса по никакъв начин не възпрепятства политическото движение и пълноценното представителство на хората с увреждания в членуващите организации.” Той добави, че се надява в бъдеще политическото движение, представляващо хората с увреждания, „да направи Алианса напълно излишен”.

ВИК ФИНКЪЛСТИЙН отвърна, че това е „доста изкривена логика”, която подрежда приоритетите по странен начин.

ПИТЪР ТАУНСЕНД каза в заключение, че според него „от тази обмяна на мнения имаше голяма полза и вие със сигурност дадохте на представителите на Алианса много хляб за размисъл”. Той подчерта, че те все още са на мнение, че експериментът с Алианса си струва да се продължи още година, но че „след това съществуването на организацията ще зависи от решението на хората с увреждания”.

ПОЛ ХЪНТ отбеляза, че противоречията не бяха разрешени – нито относно въпроса по какво Алиансът се различава от ДИГ, нито относно разминаването между неговите действия и приетите принципи.

БЕРИТ СТЮЕЛАНД коментира първото твърдение, заявявайки, че ДИГ „е започнала да страда от липса на демократичност, в резултат на което натискът от страна на хората с увреждания е отслабнал”.

ВИК ФИНКЪЛСТИЙН напълно се съгласи и отбеляза, че именно това поражда необходимостта да вложим енергията си в създаването на демократична организация. В заключение той заяви: „От своя страна ние трябва още веднъж да подчертаем, че не одобряваме никакви експерименти с хората с увреждания. Според нас именно опитът от миналото, от ДИГ ни показва какъв е правилният начин да се организираме, вместо просто да експериментираме с различни организации, без много да му мислим. Ние вярваме, че е необходимо да се вникне в грешките на другите организации, за да не ги повтаряме в бъдеще.”

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

СЪЮЗ НА ХОРАТА С ФИЗИЧЕСКИ НЕДЪЗИ СРЕЩУ СЕГРЕГАЦИЯТА

Коментари на дискусиата между Съюза и Алианса за уврежданията, проведена на 22 ноември 1975 г.

(Тези коментари са приложени към обобщения протокол от дискусиата, изготвен на основата на касетофонния запис от срещата. Историята, довела до събитието, е описана във встъпителното изявление на Съюза, което е част от протокола. Копия от писмата, разменени между Алианса и Съюза преди и след срещата, могат да бъдат получени по заявка на заинтересованите. Целите на Съюза, неговото политическо изявление и устава му също могат да бъдат предоставени при поискване.)

Аматьори срещу експерти

Хората с физически недъзи и нашите съмишленици в борбата за по-добър живот лесно ще забележат още във встъпителните реплики съществените различия в начина, по който Съюзът и Алиансът са се подготвили за срещата. Чрез своето внимателно подготвено изявление представителите на Съюза веднага пристъпват към очертаване и задълбочаване на предварително съгласуваните теми, позовавайки се на основните принципи, които и двете страни са приели за фундаментални в усилията за преодоляване на увреждането. За разлика от това представителите на Алианса отговарят на изявлението, което сами определят като „достойно за уважение“, извинявайки се за липсата на подготовка и оправдавайки се, че не могат да отвърнат „по същия внимателно подготвен начин“. Какво обаче им е попречило? Това не е спонтанна или импровизирана среща. Именно Алиансът настоява за нейното провеждане и те разполагат поне с толкова време за подготовка, колкото и Съюзът. Въпреки това те постоянно се оправдават, че твърденията, с които се опитват „да споделят неща, в които вярват“, са „импровизирани“, внушавайки, че не бива да се отнасяме към тях твърде критично. При тази липса на подготовка за срещата говорителите на Алианса са отдават на своя спонтанен подтик да говорят единствено за държавното подпомагане, оценката на увреждането и необходимостта от укрепване на тяхната организация. Те напълно пренебрегват предварителното споразумение със Съюза, че целта на срещата е да се дискутират „начини за активизиране на хората с увреждания по въпросите, които ги засягат“, и за тяхното въвличане в „обсъждане на въпросите, засягащи собствения им живот“. Когато Съюзът се опитва да насочи вниманието към тази тема (която е жизненоважна за всеки човек с физически недъг), говорителите на Алианса грубо пренебрегват казаното с думите: „Дайте ни достатъчно пари“, и ще въвличем хората с увреждания; както и че „е по-важно да похарчим парите си за публикуване на информационна брошура... вместо да печатаме, размножаваме и разпращаваме по пощата информация за някаква предстояща среща“. Както ще видим и по-нататък, тази нагласа, допускаща пренебрегване на вече приети фундаментални принципи и на споразумения, сключени с една организация на хора с увреждания, както и на необходимостта от сериозен анализ на самото увреждане, същностно характеризира работата на Алианса. И най-елементарното споразумение със Съюза е белязано от нейния знак – например, те всъщност не са направили „разграничение между говорители и наблюдатели“.

В хода на дискусиата говорителите на Алианса пламенно демонстрират гнева и фрустрацията си от провала на кампанията за парично подпомагане на ДИГ. Това отношение прозира и в техните брошури и множество публични изявления. Но когато се сблъскват с принципната позиция на Съюза, скоро става ясно, че те никога не са отделяли време за анализиране на най-основните и елементарни проблеми, за чието решаване искат да работят. Те приемат нашите фундаментални принципи, без въоб-

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

ще да разбират с какво се съгласяват! Видно е, че и двете организации възникват като реакция на едни и същи обстоятелства, но само Съюзът се товари с историческата задача да вникне в истинската причина за увреждането, вместо да продължава да нищи един от неговите симптоми. Този ангажимент на Съюза логически води до идеята за най-добрата организационна структура, предполагаща активното въвличане на хората с увреждания в борбата за собствената ни еманципация. Тази борба включва насърчаване на хората с увреждания да осмислят проблемите, да планират внимателно необходимите действия и да приемат сериозно задачата за осмисляне на увреждането. Покровителственото снизхождение, с което Алиансът се отнася към сериозната подготовка за срещата на Съюза, особено при положение, че самите те не допринасят с нищо ново или конструктивно към обсъждането, издава каква е тяхната представа за ролята на хората с увреждания при решаването на собствените им проблеми.

Дълбоко принципният подход на Съюза към увреждането е толкова радикално различен от подхода на Алианса, че бързо разбулва тяхната слабост и заплашва да изобличи пред хората с увреждания същността на техния начин на работа. Ето защо те се опитват да отклонят нашите опити за внасяне на повече яснота относно техните методи с въпроси като „защо вдигате толкова шум около това“ (фундаменталните принципи) и защо „продължавате да предъвквате“ темата за позицията на Алианса. Според тях фундаменталните принципи имат множество приемливи интерпретации. Те твърдят, че политиката подлежи на „различни и еднакво валидни тълкувания“ и дори че „е малко пресилено“ да се очаква всички да са съгласни с онова, което според тях са детайлите на определена политика. Ясно е, че този безпринципен метод на работа води до приемането на всякакви твърдения за всякакви неща – така цялата борба за еманципация се превръща в академичен въпрос, при който е „важна именно дискусиата, срещата на различни гледни точки“. Този подход позволява на Алианса да пренебрегне фундаменталните принципи, които предварително е приел. Следователно те не виждат нужда от внимателен и задълбочен анализ на истинската същност на увреждането и от въвеждане на принципен подход, основаващ се на такъв анализ. С други думи, техният начин на работа е противоположен на експертния, който би бил насочен към разкриване на истинската причина за увреждането и следователно към очертаване на верния път за подобряване на нашия живот.

Вярно е, че фундаменталните принципи търпят различни интерпретации, но е наивно да се мисли, че всяка от тези интерпретации е еднакво полезна. Обаче вместо първо да потърси правилния и следователно най-ефективния подход, Алиансът бърза да пристъпи към действие. За тях „няма проблем само с едно решение“ (тоест, всякакви интерпретации и решения са допустими). Следвайки тази формула, те ни насърчават да подходим възможно най-аматорски към нашата борба. Пределно ясно е, че това е най-лошият метод за организиране и най-сигурният начин да похабим енергията и ресурсите си. Алиансът не е извлякъл никакви поуки от миналите грешки и въпреки твърденията на неговите представители, че търсят по-широка подкрепа за позицията си, хората с увреждания трябва да се запитат доколко техните аматорски виждания заслужават каквато и да било подкрепа. Когато става дума за обсъждане на най-фундаменталните принципи на увреждането, „експертите“ от Алианса се държат като аматьори, а „аматьорите“ от Съюза – като експерти!

Представете си преподавател по социология, който започва лекцията си с уговорката, че не е мислил по въпроса за фундаменталните принципи на социологията. Сериозните студенти биха възприели това като подигравка и биха си казали, че лекторът покровителствено се надсмива над тяхното желание да се образуват. Отгоре на всичко ни съобщават, че Алиансът се възприема „преди всичко като образователна инсти-

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

туция, която се стреми да обясни на обществото, че са го подвели, и да разпространи истината за бедността”. Как да повярваме в тяхната способност да образуват обществото, щом е очевидно, че те самите не разбират фундаменталните принципи на увреждането? Аматорският и безпринципен подход на Алианса противостои и възпрепятства всеки опит на хората с физически недъзи да подхождат сериозно и експертно към своята борба.

„Спонтанността” оправдава всичко

Алиансът, който демонстрира крайно недоволство и гняв от провала на „10-годишната кампания на Групата за парично подпомагане и някои други”, в същото време пренебрегва фундаменталния въпрос каква е причината за този провал. Хората с физически недъзи биха очаквали, че въпросният неуспех засяга живота им в достатъчна степен, за да предизвика спешно преразглеждане на фундаменталните въпроси. Но единственото, което Алиансът вижда, е възможността за една повърхностна „реакция”. Това е следствие от тяхната неспособност да анализират миналите грешки и от увереността им в собствената спонтанна оценка на причината за провала, която им подсказва, че ДИГ не е упражнила достатъчно натиск върху правителството, че не е образувала обществото за необходимостта от пълното парично подпомагане, че не е имала достатъчно „влияние”, за да предизвика приемане на новата политика и т. н. Тези въображаеми недостатъци на предишната кампания за парично подпомагане карат Алианса да предприеме съответните мерки за тяхното преодоляване. „Идеята бе”, споделят представителите на организацията, „че ако привлечем достатъчно подкрепа, ще влеем свежи сили в искането за пълно парично подпомагане”. Но в същото време те се опитват да ни накарат да приемем възгледа, че техните действия съдържат нещо ново, което е „много различно” от всички предишни усилия!

Когато са организирали своята „импровизирана, гневна реакция на неадекватната политика на правителството”, на хората от Алианса изглежда и през ум не им е минало, че кампанията за парично подпомагане се е провалила не заради недостатъчното влияние на ДИГ, а преди всичко поради същностната слабост на подхода, който се опитва да преодолее бедността на хората с физически недъзи в нашето общество чрез парично подпомагане. Неуспехът на ДИГ налага остра нужда от анализ, но Алиансът пренебрегва това, избирайки „спонтанното” действие. Алиансът възприема „спонтанността” като основен метод за адресиране на нашите проблеми и скоро се вижда, че те прибягват до този подход всеки път, когато е необходимо внимателно да се обмислят следващите стъпки. Ето защо когато по време на дискусиите става ясно, че представителите на Алианса не знаят какво говорят, те не полагат никакво усилие да разберат откъде идва това невежество, а „спонтанно” започват да се оправдават, обвинявайки своите предишни „спонтанни” действия. „Мисля, че като начало бих се опитал да ви убедя”, казва техният говорител, „че възникването на Алианса беше до голяма степен спонтанна реакция”. Друг от участниците пък обяснява, че „Алиансът все още търси ориентири вследствие на спонтанността, с която беше основан”. В същото време обаче тази група вече е публикувала редица брошури, описвайки с големи подробности своите виждания за увреждането, и то с подкрепа от страна на хората с увреждания. Време е да се запитаме докога аргументът за „спонтанността” ще продължава да служи като извинение и оправдание за факта, че Алиансът все още не е адресирал фундаменталните въпроси, предизвикани от провала на подхода на паричното подпомагане. Техните оправдания са просто поредният начин да се покаже, че хората с физически недъзи не са готови или способни да вникнат в своите проблеми, както и че „експертите” на Алианса няма да направят това вместо нас. Но заедно с това те се чувстват достатъчно подготвени да „образуват” обществеността!

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

Политическото изявление на Съюза категорично демонстрира, че „спонтанните“ реакции и „спонтанните“ оправдания за невежеството не са единственият възможен подход за решаване на проблемите. Но Алиансът организира дейността си по начин, който подкрепя и увековечава сляпата „спонтанност“, отказвайки да разгледа основни въпроси, дори когато дискусиата със Съюза показва, че те не разбират какво правят. „Спонтанността“ се подхранва от неподправената емоция на хората с физически недъзи и онези, които имат желание да ни помагат. Ето, нашият гняв ни обединява, заявява Алиансът, сякаш това е единственият начин да се определи валидността на техните действия. Но след като са повдигнали емоционалния градус, за да си осигурят подкрепата на хората с увреждания, те бързат да отклонят вниманието от фундаменталните въпроси, свързани с провала на кампанията за парично подпомагане на ДИГ, като се впускат в популистки, „спонтанни“, немислени действия. Алиансът със сигурност няма монопол върху обединяването на разгневените. Всички организации, които полагат реални усилия да променят условията на живот на хората с физически недъзи, са гневни. Този гняв личи например в политическото изявление на Съюза, но ние не експлоатираме нашите емоции с кампанийни цели. Напротив, ние изразяваме гнева си, насочвайки вниманието към начина, по който сме потиснати от обществото. Ясно е, че при липсата на анализ и нов подход към увреждането Алиансът парадирва със своя гняв, за да оправдае „спонтанното“ продължаване на кампанията, която се основава на доказано погрешния подход за справяне с бедността чрез парично подпомагане. Те не виждат никаква алтернатива и като недоволни деца тропат с крак, повтаряйки едни и същи искания към обществото със своята компрометирана панацея на паричното подпомагане.

Всеки учен, който търси ефективно решение на даден проблем, знае, че първата работа е да се открие неговата причина. Следователно е ясно, че ако увреждането е неблагоприятна социална ситуация, неговото премахване изисква да се анализират начините, по които обществото на практика уврежда хората с физически недъзи. От друга страна продължителното фокусиране върху ефектите води до отклоняване на вниманието от истинския проблем и фактически допълнително укрепва статуквото на увреждането, търсейки решение в посока, противоположна на социалните му причини, като се съсредоточава върху индивидуалната оценка. Подходът на Алианса ни кара да анализираме в най-големи подробности поведението на отделния индивид. По този начин те ни насърчават да пренебрегнем анализа, който показва как организацията на обществото сегрегира хората с физически недъзи и ни изключва от участие в общите социални дейности.

Въпреки готовността на Алианса да приеме фундаменталния принцип, че увреждането е социална ситуация, тяхното придържане към „спонтанността“, която замества усилията за внимателно изследване на истинския проблем, свежда този принцип до празнословие. Сляпо придържайки се към една провалила се кампания, Алиансът се опитва да придаде на интелектуалната си капитулация известна тежест, прибягвайки до следната благовидна формула – според тях ние трябва да спрем да се вглеждаме в причината за увреждането и вместо това да се съсредоточим върху ефектите.

Когато Съюзът се противопоставя на начина, по който Алиансът „спонтанно“ избягва да анализира причината за увреждането, заявявайки, че „За нас като хора с увреждания е абсолютно жизненоважно да се изясни в максимална степен въпросът за причината за увреждането“, представителите на организацията започват да увъртат. Първоначално те се съгласяват с нашата теза, че „увреждането е ситуация, предизвикана от социалните условия“, но по-късно опонират, че „в случая не е лесно да се каже кое

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

е причина и кое – следствие”. Така става ясно, че вместо да приемат нашите принципи, те всъщност се отнасят покровителствено към нашата внимателно формулирана позиция. Тази последователна позиция на Съюза относно причината за увреждането и фактът, че Алиансът формално я приема, без всъщност да се ангажира с този възглед, в крайна сметка свеждат тяхната теза до следното дребново оправдание: „Трябва да разберете, че когато попитате един социален учен за причинно-следствената връзка, той се замисля над сложността на фактори, които са толкова взаимозависими, че, казано на прост език, е трудно да се разграничи причината от следствието. Това ме принуждава да се изразявам така.”

Социалният проблем на бедността на хората с физически недъзи изисква за своето решаване не по-малко интелектуално усилие от всеки друг проблем, към който се подхожда научно. Подходът на Съюза на хората с физически недъзи ясно показва, че хората с увреждания нямат нужда да им се говори отвисоко „на прост език”. Напротив, щом се отнесем сериозно към проблемите на собствената ни социална ситуация, ние сме способни бързо да развием експертен подход. Независимо от своята младенческа възраст, подходът на Съюза се отличава с яснота и последователност, които рязко го разграничават от традиционната аматьорска „спонтанност”, насърчавана от Алианса. Нашият подход ни помага да преодолеем объркването, което „експертите” внасят в един иначе прост проблем, изискващ прилагането на фундаментални принципи, които са извлечени от реалния опит на живота в ситуация на увреждане, вместо от „замислянето” над някакви сложни „фактори”.

Според Съюза не е вярно, че „експертите” се взират прекалено много в причината за увреждането – всъщност те никога и по никакъв начин не са се занимавали с истинската причина. Фактът, че те се залъгват, че изследват причината, докато обикновено се фокусират върху нейните ефекти или бъркат увреждането с физическия недъг, доказва неотложната нужда самите хора с увреждания да станат експерти по въпросите, които ги засягат. Само когато започнем да култивираме това ново експертно познание, ние ще прозрем, че зад опита на „експертите” да я прикрият като нещо „много различно” стои традиционната, напълно провалила се, „спонтанна” борба за облекчаване на отделни аспекти от увреждането, сред които е и бедността.

Нищетата на паричното подпомагане

Никой не може да упрекне Алианса, че проявява непоследователност в аматьорския си подход към увреждането. Въздигайки „спонтанността” в ранг на предпочитан метод, те не само замъгляват жизненоважната връзка между причина и следствие, но пренебрегват и другите ясно заявени фундаментални принципи. Те например приемат, че „нито един отделен аспект като доходите” не трябва „да се третира изолирано”, но в същото време публично заявяват, че тъкмо това възнамеряват да правят. „В момента”, казват те, „се фокусираме върху доходите”, а техният представител настоява: „Не виждам нищо лошо в това.” Те си мислят, че щом са обявили, че няма да изолират въпроса за доходите от останалите проблеми, значи могат да продължат да правят точно това, стига да не пречат на другите организации като Националната федерация на слепите да следват този фундаментален принцип. При нормални условия бихме подминали подобна словесна еквилибристика с пренебрежение, но Алиансът се стреми да натрупа „авторитет”, за да „е в състояние с основание да претендира, че говори от името на мнозинството от организациите в сферата на уврежданията”. Ако техните аматьорски разбирания не бъдат подложени на критика, ние ще признаем правото им да се обявяват за „експерти” в областта – нещо, което те със сигурност не са си спечелили благодарение на своите интелектуални усилия.

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

„Спонтанното“ избягване на сериозно мислене по въпросите на увреждането пречи на Алианса да види алтернативи на подхода на паричното подпомагане за справяне с бедността. Те се отнасят със скептицизъм към самата идея, че такава възможност съществува. „Искам да кажа, каква е алтернативата?“, пита техният говорител. Съюзът се стреми да отговори на въпросите, които Алиансът упорито избягва, без да повтаря грешките от миналото, които Алиансът невъзмутимо поддържа. Затова още от самото си създаване Съюзът отделя много време за преосмисляне на доминиращите възгледи за естеството на увреждането. В резултатът на този основополагащ труд по време на срещата с Алианса представителите на Съюза излъчват едни и същи послания и успяват недвусмислено да заявят своята позиция относно увреждането, която е пределно ясна. Според нас хората с физически недъзи са увредени от обществото. Увреждането е добавка към нашите недъзи, натрапена ни с начина, по който без нужда ни изолират и изключват от пълноценно участие в живота на обществото. Следователно хората с увреждания са потисната социална група. За да се разбере това, е необходимо да се схване разграничението между физическия недъг [impairment] и социалната ситуация, наречена „увреждане“ [disability], в която се намират хората с такъв недъг. Затова ние определяме недъга [impairment] като липса на част от крайник или на целия крайник или наличие на дефектен крайник, орган или телесен механизъм; а увреждането [disability] – като неравностойно положение или ограничение на дейността, предизвикано от съвременната организация на обществото, която изобщо не отчита или не отчита в достатъчна степен хората с физически недъзи и по този начин ги изключва от участие в общите социални дейности. Следователно увреждането е специфична форма на социално потисничество. (Тези определения са свързани с дефинициите на Амилия Харис, но значително се различават от тях.)

От тази социална гледна точка следва, че бедността на хората с физически недъзи възниква в резултат на нашето изключване като група от общите социални дейности. Анализът показва, че специфичната форма на бедност, която обикновено се свързва с физическия недъг, е причинена от това, че сме лишени от възможността да си изкарваме прехраната заедно с нашите съграждани без недъзи поради организацията в сферата на заетостта. Това изключване е свързано с изключването ни от участие в общите социални дейности и от мерките за насърчаване на заетостта в обща среда. Например учениците с физически недъзи обикновено нямат достъп до нормално образование, което да ги подготви за професионална реализация, ние не можем да използваме пълноценно обществените транспорт, не сме в състояние да си намерим подходящо жилище, което се намира близо до службата и т. н. Нуждата от задълбочен анализ на социалната организация е най-неотложна, тъй като това ще разкрие самата същност на увреждането и ще обясни свързаната с него бедност. Ясно е, че организацията на нашето общество не дискриминира по един и същи начин всички хора с недъзи, което създава впечатлението за различни степени на изключване (степени на увреждане). Например хората с лек зрителен недъг (онези, които носят очила) без съмнение не са в по-неблагоприятно положение, отколкото техните връстници без зрителен недъг. Нашата обществена организация не изключва хората с очила в степената, в която изключва слепите, глухите, немите, хората с мозъчна травма или онези, които използват инвалидни колички. Въпреки това обществото, което уврежда хората, независимо от вида или степента на техните недъзи, е едно и също. Следователно причината за увреждането на хората с физически недъзи е една и тя е заложена в организацията на обществото. Вникването в нея ще ни позволи да разберем и ситуацията на по-слабо засегнатите и ще ни помогне да не се загубим в детайли, засягащи степента на потисничеството, пренебрегвайки същността на проблема.

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

Ключов фактор за това обединяване, за укрепването на социалната идентификация сред хората с увреждания и следователно за осъзнаването на социалната причина за увреждането е фактът, че през последните петдесетина години напредъкът на технологиите създава все повече възможности за наемане на работа дори и на хората с най-тежки физически недъзи, както и за интегрирането ни в общите социални и икономически дейности. Със своето остаряло мислене Алиансът не може да възприеме именно това развитие. Социалната теория за увреждането на Съюза, която сама по себе си е продукт на технологичния напредък в обществото, отразява най-съвременните постижения. Те ясно показват, че алтернативата на подхода за справяне с бедността сред хората с увреждания чрез осигуряване на „парични добавки“ (или по-точно на „пенси“) е да се работи за промяна на социалната организация, така че заетостта и пълноценното участие в обществения живот да станат достъпни за всички хора, включително и за онези с физически недъзи. Поставянето на „паричното подпомагане“ в този контекст на борбата за промяна на социалната организация ще помогне на хората с физически недъзи да си дадат сметка за истинското значение на доходите. За да се избегне повтарянето на провалената кампания за парично подпомагане на ДИГ, е необходимо да се положат сериозни усилия за гарантиране правото на платена, интегрирана заетост и пълноценно участие в живота на обществото.

Разбира се, Съюзът подкрепя и се ангажира със застъпничество за увеличаване на помощта, която получават хората с физически недъзи – по въпроса за нашата бедност и за нуждата да се вземат спешни мерки за нейното преодоляване няма две мнения. Но нашата организация се бори за осигуряването на „необходимата финансова... и друга подкрепа, предоставяна от държавата с цел да получим максимална независимост в ежедневните дейности, да станем мобилни, да се ангажираме с продуктивна работа и да живеем където и както изберем, упражнявайки пълен контрол върху живота си“. Тук финансовата и друга подкрепа е обвързана с постигането на независимост и интеграция в общите форми на заетост. Това е фундаменталният принцип, спрямо който могат да бъдат оценявани схемите за финансово и друго подпомагане на хората с увреждания. Това означава, че паричните добавки и другите видове помощ, предназначени за хората в трудоспособна възраст, трябва да бъдат насочени преди всичко към подкрепа или осигуряване на интегрирана заетост – зависимостта от държавата трябва все повече да намалява за сметка на подпомагането за самоиздръжка чрез заетост. А за хората с физически недъзи от всички възрастови групи финансовата и друга специализирана помощ, която е необходима за посрещане на допълнителните разходи и проблеми на живеенето с недъг, трябва все повече да се замества от създаване на условия, които ни включват като интегрална част в обществото – например напълно достъпен и надежден обществен транспорт.

„Придобивките“, които не са изрично насочени към подпомагане на интегрираната заетост и активното участие в живота на обществото, неминуемо ще служат за оправдаване на нашата зависимост и изключване от общите дела. Резултатът ще бъде напълно противоположен на намеренията. Ето защо исканията, които Алиансът отправя към държавата за законодателно регламентиране на национална схема за пълно парично подпомагане при увреждане, всъщност не са нищо повече от програма за увеличаване и поддържане на традиционната зависимост на хората с физически недъзи от благотворителността. Алиансът не се и опитва да покаже на обществото, което има претенциите да образова, че неговата политика на паричното подпомагане всъщност е форма на държавна благотворителност, тоест помощ, чието естество е да засилва нашата зависимост от държавата, вместо да насърчава независимостта и активното ни участие в обществения живот. Призивът, който Алиансът отправя към обществото от наше име, е добрият стар зов за състрадание – претегната за милостиня

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

ръка в модерни дрехи. Преди сто години подобен зов за държавна, вместо индивидуална или неправителствена благотворителност, вероятно би звучал смислено. Но днес, когато технологичните и социалните промени вече ни дават радикално нови възможности да поемем независим контрол върху живота си, поддържането на фокуса върху нашата неспособност и безпомощност само ни ограничава още повече, вместо да ни еманципира. Това, от което наистина имаме нужда, е да ни се помогне да дадем своя максимално активен принос към обществото като пълноправни негови членове.

Анализът на Алианса не прави никакъв опит да схване централната роля на изключването от заетостта за разпространението на бедността сред хората с физически недъзи. Той третира бедността чисто емпирично, като факт, който не изисква обяснение. Но усилията за интеграция в обичайните форми на заетост са най-важната част от борбата за промяна на обществената организация, която да гарантира, че хората с физически недъзи ще спрат да обедняват поради невъзможността да участват пълноценно. Стабилните основи за пълноценна интеграция в обществото ще бъдат положени само когато всички хора с физически недъзи в трудоспособна възраст започнат да получават рутинна подкрепа за трудова реализация чрез обичайни форми на заетост. Анализът показва, че всички останали сфери, от които хората с физически недъзи са изключени, в крайна сметка отпращат към базата на изключването от заетостта. Само когато се схване тази зависимост, дискриминацията към всички хора с физически недъзи (включително децата и хората на пенсионна възраст) и липсата на позитивна подкрепа за пълноценно участие в останалите сфери извън заетостта ще могат систематично и успешно да бъдат адресирани.

Очевидно е, че такова усилие изисква цялостно преосмисляне на старите нагласи и идеи за социалните роли на хората с увреждания. Те, независимо от възрастта или от физическия им недъг, трябва да бъдат въввлечени в масово движение за повишаване на съзнанието относно нашата социална идентичност. Общото масово движение на хората с увреждания и интеграцията ни в нормалните форми на заетост и в други обществени сфери радикално ще подобрят нашия социален статус като група. Експертите, които просят държавна благотворителност от наше име, само ще влошат статуса ни, подсилвайки остарели нагласи. Няма лесни решения като това, което Алиансът се опитва да ни поднесе. Борбата за правото на заетост и пълноценно участие в обществото, тоест борбата за премахване на увреждането и свързаната с него бедност по необходимост изисква да бъдем активно въввлечени. Ако хората с увреждания не се включат масово в тази борба, ние няма да развием физическия и умствен капацитет, който ни е необходим, за да отговорим на реалните изисквания на заетостта и другите сфери на интеграция.

Ако исканията за парично подпомагане и придобивки се отделят от борбата за осигуряване на достъп до заетостта и свързаните с нея сфери, въвличането на хората с увреждания става излишно. За кампанията за повече благотворителност (независимо как я наричат) са достатъчни няколко „експерти“, които познават законите, признати са за „авторитети“ по темата и следват добре обмислени стратегии за договаряне. Нито един от тези елементи не изисква и най-малкото усилие за активно образование на хората с физически недъзи, нито за повишаване на нашето обществено съзнание. Напротив, опитът на малка група хора да се превърнат в „авторитети“ по въпросите на паричното подпомагане означава загърбване на нашите потребности за сметка на лобирането в парламента. Проблемът не е само в това, че мисленето на така наречените „експерти“ е ограничено, но и че този тесногръд подход възпрепятства интелек-

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

туалното развитие на хората с увреждания, поддържайки нашата изолация от социалните и идеологически процеси на днешния ден.

Под шапка сред бурята

Последното десетилетие стана свидетел на все по-бурни критики към начина, по който обществото се отнася към хората с физически недъзи. Бурята набра сила с приемането на Закона за хронично болните и хората с увреждания от 1970 г. и достигна кулминацията си с провала на кампанията за парично подпомагане на ДИГ. Това стимулира нуждата от фокусиране и адекватно канализиране на критиката. Но именно когато трябваше да откликнем на предизвикателството, като задълбочим своето разбиране, „спонтанно“ се появи Алиансът – организацията-шапка, която да ни предпази от бурята. Според Съюза самата структура на една такава организация възпрепятства ясната мисъл, и то когато тя е най-необходима.

Насочвайки своите усилия към осигуряване на държавна благотворителност, независимо от провала на кампанията за парично подпомагане на ДИГ, Алиансът „спонтанно“ се ориентира по-добре от ДИГ, която е най-подходящата за целта организационна структура. Тъй като подходът на паричното подпомагане не изисква активното участие на хората с увреждания (всъщност съобразяването с нашите оплаквания само ще прахоса времето на сляпо вкопчилите се в доходите „експерти“), логиката подсказва, че активното членство може да отпадне. В същото време „експертите“ по подпомагането не могат напълно да пренебрегнат хората с увреждания, които са им необходими за повече „авторитет“ в преговорите с правителството и при „образоването“ на обществото. Следователно идеалната структура, която да продължи кампанията за парично подпомагане на ДИГ, е онази, която легитимно отдалечава „експертите“ или лидерите от „аматьорите“ или обикновените членове. Решението е „федерация от организации“, която, за разлика от ДИГ, както твърдят те, има „изпълнителски функции“, отразявайки своето по-широко представителство в съдържанието на информационните си материали. Това освобождава „експертите“ по парично подпомагане от неудобството на директния контакт с хората с увреждания, като в същото време им позволява да претендират за „авторитет“, позовавайки са на участието на организационните членове (на които е прехвърлена отговорността за взаимодействието с техните индивидуални членове). Резултатът е, че „експертите“ използват хората с увреждания за прокарване на своите собствени интереси. Доказателство за това е тяхното признание, че Алиансът използва външни експерти единствено с цел „да придаде тежест на кореспонденцията с министър-председателя“ – твърдение, което със сигурност не ласкае външните експерти и което съвсем красноречиво показва истинската нагласа на Алианса към хората с увреждания. Безумно би било да вярваме на организация, която „използва“ хората по този начин. Следователно тенденцията „експертите“ по парично подпомагане да се отделят от хората, които те претендират, че представляват, е заложена още в решението на ДИГ да се фокусира върху решаване на един изолиран проблем. Тази тенденция сега достига своята завършеност в структурата на Алианса. Вместо да предлага нов подход, Алиансът довежда слабостите на ДИГ до тяхното логично и систематично възплъщение на ниво организация.

Начинът, по който работи това разделение между „експерти“ и „аматьори“, може да се демонстрира чрез подхода при изработването на образователните брошури на Алианса. Относително малка група хора пише, обсъжда и печата материали с искания за държавна благотворителност. Те се разпространяват сред обществеността от името на хората с увреждания, преди да сме имали възможност да оценим критично тяхното съдържание. Например повечето от членовете на ДИГ не бяха потърсени за коментар

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

относно съдържанието на брошурата на Алианса „Бедността и увреждането“, което обаче те привидно подкрепят по силата на членството на ДИГ в Алианса. Използвайки хитър организационен трик, Алиансът избягва отговорността за това, че не се консултира с хората с физически недъзи. „Към момента“, информират ни те, „поне се консултираме с други организации на и за хора с увреждания. Работата е там, че ние нямаме индивидуални членове.“ Работата наистина е там, че Алиансът не носи отговорност за консултирането с хората с физически недъзи – тази отговорност е прехвърлена на членуващите в него организации. В нашия пример това е ДИГ, която предоставя подкрепата на своите членове в услуга на организация като Алианса. Със своята структура на организация-шапка този Алианс от аматьори е в състояние да се предпази от всяка буря от критики, насочени към неговия подход на държавна благотворителност. „Експертите“ съвсем експертно са се защитили от пряк контакт с масата на хората с увреждания, претендирайки в същото време, че говорят от наше име.

Ние обаче не трябва да се отказваме от правото си на глас при решаване на нашата собствена съдба. Цялата шапка е в дупки.

Увреждане, оплетено в проценти и степени

Ужасяващите следствия от желязната логика на подхода, ориентиран към държавна благотворителност, проличават най-ясно в плановете за оценка на онова, което представителите на Алианса наричат „степени на увреждането“. Ще видим, че именно тук, в тази схема за установяване на контрол върху нашия живот аматьорите действително се превръщат в „експерти“.

Първо трябва да подчертаем, че Алиансът не прави никакъв опит за внимателен и критичен анализ на различните методи на оценка, разработени за нуждите на съществуващите схеми. Такъв анализ е най-малкото, което бихме очаквали от „експерти“, предлагащи свой собствено привидно усъвършенстван метод на оценка с обещанието за голям напредък. Още по-важно обаче е, че предложенията на Алианса за организиране на подпомагането много приличат на съществуващите пенсионни схемите за подпомагане при военни и производствени увреждания, освен в частта за оценката, която без никакво обсъждане е заменена с измисления от тях метод. Само че от всички съществуващи към момента методи за оценка именно този, който се използва в схемите при военни и производствени увреждания, има най-много предимства и най-малко недостатъци. Той се основава на медицинско изследване на недъга и е относително обективен и непротиворечив. Веднъж определен, основният размер на паричната помощ не се променя при повишаване на независимостта и активността благодарение на индивидуални усилия, помощни средства или технологии – за разлика от схемата на Алианса. Именно този метод на оценка има най-голям потенциал за развитие при търсене на процедура за определяне на добавка, която ще подпомогне, а няма да потисне активното включване в заетостта и други сфери. Ако не друго, то поне можем да допуснем, че един метод на оценка, възникнал в резултат на усилията на работниците и обслужващия персонал за по-справедливо третиране, съдържа някои основни предпоставки, които могат да бъдат усъвършенствани, и заслужава много внимателно проучване.

Но Алиансът по типичен за него начин пренебрегва онова, което не му е удобно, съсредоточавайки се върху промоцията на своите доморасли схеми и очаквайки да приемем техните предимства на доверие. Ние също така разбираме, че пренебрегвайки социалните причини за увреждането и свързаната с тях необходимост от цялостна социална промяна, Алиансът ни насърчава да възприемем своето потисничество като

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

нещо, с което можем да търгуваме. Техните частични решения автоматично превръщат „увреждането“ в предимство, от което може да се извлече финансова изгода. Нещо повече, тъй като размерът на благотворителността е обвързан със степента на увреждането, хората с физически недъзи получават финансов стимул да омаловажават способностите си. Колкото по-зависими ставаме или колкото по-добре се преструваме на зависими, толкова по-голяма финансова помощ ще осигуряваме за семействата си. Разбира се, при това положение ние автоматично влизаме в конфликт с държавата, която се стреми да ограничи разходите си за подпомагане, защото в противен случай няма да остане кой да работи. Следователно държавната благотворителност води до конфликт между интересите на държавата и нейната социална администрация, от една страна, и тези на хората с физически недъзи, от друга. Тази логика подсказва на Алианса нуждата от установяване на обективни критерии, които да помогнат на държавната администрация да определя „степената на увреждането“ и да не дава възможност на симулантите да се възползват от придобивките. Така ще възникне цяло ново поколение изследователи и оценители, които да администрат политиката на парично подпомагане, предлагана от Алианса.

Участта, която при това положение очаква всеки човек с физически недъг, е армия от „експерти“, организирани в комисии из цялата страна. Тези „експерти“, въоръжени с последните дефиниции и измервателни инструменти, ще се ровят в най-интимните кътчета на нашия живот. Те ще ни атакуват с хиляди въпроси и техните мерки ще изтръгват и последните остатъци от нашата лична неприкосновеност и човешко достойнство. За да изчислят „степената на увреждането“, те ще бъдат принудени да слухтят и шпионират. Как иначе ще могат да определят дали например някой човек с физически недъг се облича сам, или използва чужда помощ? Оценката на това простичко действие ще изисква значително проучване, за да се гарантира, че човекът не „симулира“ (или, ако използваме неизбежния нов жаргон, не е „мързелив при обличане“). От хората с физически недъзи не се изисква кой знае какво въображение, за да си представят до какво ще доведе всичко това. И най-дребното действие ще трябва да се изпълнява пред комисия, за да бъде измерено и оценено. Детайлите вече са измислени, дефинициите са изработени, подложени на критика и преработени. Омразният доходен критерий изглежда като пръв защитник на личното пространство на фона на предложението на Алианса за оценка на „степената на увреждането“.

Това е ужасяваща картина, но тя е логично следствие от кампанията, призоваваща да се оценяват „потребностите, а не доходите“, която се основава на подхода на ДИГ, възприет от Алианса. Както вече видяхме, Алиансът не полага усилия да се организира, следвайки определени принципи. Той все още дори не е определил функцията си в адекватен, демократично изработен устав, който да регламентира въвличането на всички хора с увреждания в контрола на организацията. Въпреки това „експертите“ на Алианса вече са съставили и публикували своите всеобхватни и подробни планове за начина, по който ние, хората с увреждания, да бъдем контролирани. Разглеждайки тези планове, можем да си дадем сметка за сериозното намерение на Алианса да ни вкара в ситуацията, описана по-горе. Ето един дословен цитат от тяхната брошура „Бедността и увреждането“, раздел „Оценка“:

Първо, имаме недъг, който възниква в резултат на физическо или умствено заболяване. Второ, имаме следствие от недъга – функционална неспособност или увреждане. Тази неспособност или увреждане влияе върху поведението и обикновено е съизмерима с него. Но има индивиди, които полагат херкулесови усилия да прикрият своята неспособност, както и такива, които пък я преувеличават. Следователно оценката трябва да се основава на внимателната

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

преценка на индивида (или на някой, който живее с него) на неговите собствени способности да извършва определен списък от дейности, проверена доколкото е възможно чрез съпоставяне със свидетелства на медицински специалисти, социални работници, тестове за физически или умствени постижения или информация от други източници. Не трябва да се пренебрегва нито мнението на човека с увреждане, нито становището на специалистите.

Мислите ли, че човек без увреждане би приел безропотно подобна процедура?

Следователно предложението на Алианса за организиране на оценката, основано на ограничения подход на паричното подпомагане, на практика ще увеличи изолацията и потисничеството на хората с физически недъзи. Ще ни карат да седим, сами и под наблюдение, от едната страна на масата, докато от другата в нас се взират цели комисии от социални администратори. Ще бъдем пасивни и напрегнати, почтително, усилено ще се стараем да се харесаме на комисията – накратко, ще демонстрираме всички психични характеристики, които обикновено се свързват с увреждането. Социалните администратори пък ще се чувстват силни и уверени с подкрепата на своите колеги от комисията. В нея могат да бъдат включени проформа и няколко привилегирани човека с физически недъзи, каквато е настоящата практика в Алианса. Но като цяло подходът ще подкрепи исторически наложилата се, традиционна ситуация, при която хората с физически недъзи са поставени в зависимост от разсъжденията и решенията на другите.

„Спонтанното“ придържане на Алианса към вече провалилия се подход на паричното подпомагане може да се обясни със социалната позиция на „експертите“, които се занимават със социология. Медицинските специалисти са традиционно доминиращата група в сферата на „уврежданията“, но от известно време социолозите се опитват да завземат част от тази привилегия. Те инстинктивно разбират, че подходът на паричното подпомагане работи в тяхна полза. Превръщането му в национална политика ще породни необходимостта от ангажирането на цяла армия от социални администратори, които ще получат огромна власт над хората с физически недъзи. Така социолозите ще изместят медицинските работници и на свой ред ще се превърнат в доминиращата група в тази област. Структурата на Алианса и неговата способност да трупа „авторитет“ като изразител на интересите на хората с увреждания позволява на социалните администратори да ни използват (подобно на други експерти преди това), за да се превърнат в най-големите специалисти по уврежданията. С други думи, ако ние, хората с увреждания, не станем експерти по въпросите, които ни засягат, а отстъпим тази роля на Алианса, това ще им помогне да постигнат целта си за изземване на контрола върху нашия живот!

Докато Алиансът предлага хората с физически недъзи да бъдат подлагани на оценка (по тяхната скала, определяща „степената на увреждането“), сякаш сме предмети, Съюзът се застъпва за алтернативата, при която хората с физически недъзи оценяват предметите (съставляващи онова, което ние наричаме „организация на обществото“). Социалната организация ни пречи да получаваме адекватни доходи от заетост и така да задоволяваме сами собствените си потребности. От това следва, че именно тя трябва да бъде подложена на оценка от хората с физически недъзи и нашите съмишленици. Така логиката на Съюза, основана на неговата дефиниция на „увреждането“, също предполага създаването на комисии за оценка. Но за разлика от Алианса комисиите, предлагани от Съюза, ще бъдат съставени от хора с увреждания, които сами по себе си са експерти по разглежданите въпроси. Те ще заседават наравно с остана-

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

лите експерти и други заинтересовани страни. По този начин хората с физически недъзи ще могат да се подкрепят взаимно при процедурата по оценка и това ще повиши самочувствието ни за участие в общите дела. Разбира се, работата на тези комисии ще извлича полза и от приноса на експерти от множество различни специалности. Но те ще разглеждат социалната организация от позицията на нашите собствени групови интереси и така ще обслужват нашите цели. Следователно ангажираните експерти няма да бъдат като онези, които се колебаят пред някакви сложни „фактори“, а по-скоро такива, които добре разбират обективния факт, че организацията на обществото е причината за нашето увреждане. Въвличането на други заинтересовани страни в тези комисии ще бъде според начина, по който социалната ситуация, която трябва да се промени за постигане на нашата интеграция, изключва и други потиснати групи от пълноценно участие, или според степента, в която промените в социалната ситуация ще повлияят и на други хора.

Въпреки че детайлите при този подход за оценка на „увреждането“ трябва внимателно да се обмислят, основните идеи са ясни. Офис сградите и фабриките например ще трябва да се проектират така, че да бъдат достъпни за хора с физически недъзи и щом някоя фирма се настани в такава сграда, тя ще бъде задължена да поддържа и подобрява достъпността. Държавата ще бъде активен участник в този процес. Тъй като обществото вече разполага с технологиите, които могат да помогнат на хората с тежки недъзи да се интегрират в социалния живот, задачата на комисиите ще бъде да осигурят необходимата човешка и техническа подкрепа на работното място за онези, които са заети. Това ще гарантира, че на никого не се отказва работа по причина на неговия или нейния физически недъг. Вместо да се отнасят към хората с физически недъзи така, сякаш нашето физическо състояние определя дали можем да работим (както внушава оценката на „степената на увреждането“, предложена от Алианса), комисиите ще оценява условията за работа и другите фактори на средата, които предоставят професионалната реализация и подпомагат намирането на работа. Целта ще бъде да се решат проблемите и да се осигури достъп до заетост за успешния кандидат. Очевидно е, че за реализирането на тези мерки ще бъде необходима намесата на силна организация, отговорна пред множеството на хората с физически недъзи. Тя ще осигурява представители за комисиите по оценка, ще действа като политическо движение, даващо възможност на хората с увреждания да натрупат опит и да поемат контрол върху собствения си живот, и ще се застъпва за законодателни промени, необходими за ефективното функциониране на комисиите. По този начин проблемите на бедността, затрудненията с придвижването, безработицата и т.н., с които се сблъскват хората с физически недъзи, ще се интегрират все повече в кръга на общите социални проблеми, които включват тези аспекти, но засягат и много други социални групи. Все повече хора, които нямат физически недъзи, изпитват затруднения със заетостта, транспорта, образованието и пенсионната система – ние ще можем да си сътрудничим с тези групи за постигане на нашите общи цели. Следователно подходът на Съюза към увреждането не заобикаля тези наболели социални проблеми, а канализира усилията в една истински интегративна посока, приобщавайки хората с физически недъзи към общата социална ситуация и избягвайки „специализираните“ мерки. Докато традиционният сегрегиращ подход, който третира нашите проблеми като „специални“, винаги ни е поставял в изолирана и слаба позиция, борбата за пълна интеграция ще увеличи нашата мощ и ще ни обедини с много други групи, които също имат интерес от провокирането на социална промяна. Това е реалистичният подход, предлаган от Съюза като алтернатива на схемата на паричното подпомагане, популяризирана от „експертите“ на Алианса. Тя все още се стреми да оплете хората с физически недъзи в проценти и степени и да ни натрапи надзираващ, досаден, всепроникващ, доминиращ контрол, който всички ние вече добре познаваме и срещу когото сме се борили.

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

Шапката е излишна

Независимо че Съюзът не може да попречи на Алианса да проведе своя „рискован експеримент“ с шапката, ние категорично отхвърляме този академичен подход към нашия живот.

От дискусията става ясно, че Алиансът не дава никакви признаци за реално приемане на фундаменталните принципи, с които те формално са се съгласили преди срещата със Съюза. Те не успяват да защитят нито своята позиция относно уврежданията, нито действията си спрямо тези принципи и не демонстрират особено желание за сериозното им прилагане. Ето защо ние се надяваме, че Националната федерация на слепите ще спазва принципната си позиция, споделена по време на обсъждането, когато техният говорител заяви, че „ако Алиансът не ... включи“ (принципите на въвличането) „в устава си, моята организация ще го напусне“. Според Съюза хората с физически недъзи трябва да се борят за активно участие във всички наши организации, оттегляйки се от Алианса за уврежданията и оставяйки дискредитирания подход на паричното подпомагане в ръцете на една дискредитирана група „аматьори“.

Съюзът счита, че Алиансът представлява историческа и значима стъпка назад, следвайки провала на кампанията за парично подпомагане на ДИГ. Неговото придържане към традиционния благотворителен подход внася объркване във фундаменталните въпроси, които засягат хората с увреждания. Следователно Алиансът не може да претендира за „авторитет“ при образоването на обществото или по какъвто и да е начин да се произнася за истинските интереси на хората с физически недъзи. Ето защо ние публично ще противостоим на Алианса, на неговата подвеждаща интерпретация на увреждането и на неговите „спонтанни“ опити за популяризиране на социологията като новото доминиращо професионално поприще в сферата на уврежданията. Ние ще насърчаваме хората с физически недъзи да се запознават с плановете за организиране на оценката, разработени от Алианса, насочвайки тяхното внимание към дехуманизиращите последици от тази схема и разяснявайки защо подходът на държавната благотворителност води до такива резултати. Ние също така ще подчертаваме факта, че ако схемата за държавна благотворителност на Алианса бъде приложена изцяло, според техните собствени сметки това ще остави около 1 милион хора с увреждания на произвола на допълнителното подпомагане – независимо че тяхната декларирана цел е премахването на бедността!

Съюзът твърди, че най-големият провал на ДИГ – загубата на жизненост и борбен дух – се дължи на организирането с „твърде ограничен обхват“, при което водещ е подходът на паричното подпомагане за справяне с бедността на хората с увреждания. Това принуди ДИГ да разчита на малка група „експерти“, които се фокусираха върху парламентарно лобиране, а в същото време членската маса се отчуждаваше и ставаше все по-малко въвличена. Но докато Алиансът гради върху тези грешки от миналото, ДИГ все още има организационен потенциал за въвличане на членската маса в по-мощни усилия, които не изолират доходите от останалите социални въпроси като правото на заетост. Подходът на държавната благотворителност, разработен от „експертите“, се е превърнал в тежко и коварно заболяване на съзнанието на хората с увреждания и последователните усилия на Алианса за организиране на негова основа трябва да провокират ДИГ да премисли собствените си основни принципи. Алиансът поставя пред ДИГ следната алтернатива – или да се препъва по стъпките на една по-последователно провеждана кампания за парично подпомагане и така да задълбочи още повече собствения си упадък, или да скъса с този компрометиран подход и да се посве-

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

ти на прогресивна кампания за правото на заетост, собствен доход и пълна интеграция в обществото. Ясно е, че това ще включва и създаване на възможности за интензивен и конструктивен обмен на критични идеи между членовете на организацията и нейното ръководство.

За разлика от подхода на Алианса, алтернативният подход на Съюза логично произтича от социалната теория на увреждането. Важно е да се разбере защо Алиансът и неговите „експерти“ не са разработили адекватна социална теория на увреждането. За разлика от тях, ние черпи компетентността си от разнородния талант и интелектуалното въображение на хората с увреждания, които ще получат възможност за пълноценна изява веднага щом осмислим собствената си ситуация, изхождайки от своя колективен опит. Следователно Съюзът се стремим да помогне на хората с увреждания да осъзнаят и да се противопоставят на всички подходи, които търсят решения на нашите проблеми единствено в различни форми на благотворителност. Ние призоваваме хората с физически недъзи, както и други хора, които искат да ни подкрепят, да се присъединят към Съюза и да ни помогнат да изградим масова, демократична организация, с принципен подход към увреждането. Тя ще се бори за правото на заетост в интегрирана работна среда и за премахването от нашето общество на увреждането, наложено на хората с физически недъзи.

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

АЛИАНС ЗА УВРЕЖДАНИЯТА

Коментар на обобщения протокол, съставен по запис на дискусиата между Съюза на хората с физически недъзи и Алианса за уврежданията от 22 ноември 1975 г.

Историята на кореспонденцията, довела до срещата на 22 ноември 1975 г., е описана в приложения протокол. В общи линии тя започна на лична основа, когато Съюзът на хората с физически недъзи изпрати копие от тяхното политическо изявление на Питър Таунсенд, председател на Алианса за уврежданията. Той отговори, заявявайки своята лична подкрепа за каузата на Съюза и подавайки молба за асоциирано членство. За да вземе решение по неговата молба, организацията изиска обяснение по редица идеи, споделени в писмото му, които противоречат на позицията на Съюза. Питър Таунсенд реши, че е по-добре тези въпроси да бъдат обсъдени лично, вместо чрез продължителна обмяна на кореспонденция. Той също така изказа предположението, че Алиансът и Съюзът биха могли да намерят начини да си сътрудничат в бъдеще, и предложи да се организира среща между него и няколко от членовете на управителния комитет на Алианса, от една страна, и Съюза, от друга.

Алиансът очакваше неформална среща, на която да се обсъдят повдигнатите въпроси и да се изяснят различните гледни точки. Това би могло да създаде предпоставки за по-нататъшни разговори и за евентуално постигане на съгласие и подписване на споразумение за сътрудничество и взаимопомощ. Ето защо, когато получи от Съюза в писмен вид предварително подготвените условия за срещата, Алиансът бе изненадан от този подход и желанието за стриктно формализиране на отношенията, но прие изискванията в интерес на сътрудничеството. Според Алианса на този етап нямаше нужда от внимателно планиране на преговорите и изявленията, тъй като целта на тази първа среща бе преди всичко опознавателна, разчитайки на взаимно доверие и приятелски отношения. По тези причини Алиансът не очакваше Съюзът да започне срещата с писмено изявление и би бил в по-благоприятна позиция, ако (а) беше предупреден за това, за да подготви собствено изявление, и (б) предварително беше получил копие от документа, на което да се позовава и което да може да цитира по време на дискусиата. Това щеше да улесни особено много слепия представител на Алианса.

Дискусиата бе посветена на обсъждане на двата основни въпроса, поставени от Съюза: „Как е възможно да се твърди, че Алиансът следва фундаменталните принципи, които и двете страни приеха като основание за тази среща?“ и „Какви са недостатъците на ДИГ, наложили създаването на нова организация, която да се застъпва за увеличаване на паричното подпомагане при увреждане?“

Съюзът бе убеден, че целите и структурата на Алианса му пречат да приеме фундаменталните принципи. Неговите представители дадоха ясно да се разбере, че единствено безрезервното приемане на гледната точка на Съюза може да доведе до напредък. Нямаше възможност да се дискутира и целта на срещата, формулирана така: „да се обсъдят начини за активизиране на хората с увреждания по въпросите, които ги засягат, и да се обсъди дългосрочна програма за действие, насочена към въвличане на хората с увреждания в обсъждане на въпросите, засягащи собствения им живот“. Това е видно от обобщения протокол.

Алиансът е съгласен със Съюза, че „увреждането е ситуация, предизвикана от социалните условия“. Но той също така счита и че финансовият проблем е в основата на

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

голяма част от потисничеството на хората с увреждания и представлява водещ фактор за тяхната изолация и сегрегация. Първият въпрос на Съюза („Как е възможно да се твърди, че Алиансът следва фундаменталните принципи, които и двете страни приеха като основание за тази среща?“) показва недоверие във възможността Алиансът да отчете, че инвалидизирането на хората с увреждания се засилва от комбинираното действие на голям брой социални фактори, като едновременно с това се застъпва за въвеждането на схема за пълно парично подпомагане на всички хора с увреждания. Той внушава, че Алиансът всъщност не може да приеме първия от заявените от Съюза принципи („нито един отделен аспект като доходите, мобилността или институциите не трябва да се третира изолирано“), щом организира кампания за промяна на законодателството от финансово естество. Отговорът на Алианса е, че неговите усилия не са насочени единствено и само към доходите, тъй като доходите са тясно обвързани с образованието и заетостта, мобилността, адекватната жилищна политика, облеклото, свободното време, намаляването на тревожността и т. н., а всички тези елементи са включени в проучванията на Алианса и са застъпени в неговите преговори с държавните институции. Липсата на доходи, с която се сблъскват хората с увреждания, влияе негативно върху всички останали аспекти от техния живот, а проблемите в отделните сфери, споменати по-горе, могат да бъдат облекчени до известна степен чрез осигуряване на стабилен и адекватен доход.

Ето защо Алиансът твърди, че липсата на доход има много по-голям ефект върху живота на хората с увреждания, отколкото другите аспекти от неговата социална ситуация, както и че всъщност всички тези отделни елементи са тясно обвързани с финансовия статус. Той твърди също така и че задълбоченото проучване на последиците от ниските доходи по необходимост включва отчитане на цялостната социална ситуация и следователно доходите не се третират изолирано, както внушава първият принцип на Съюза. Затова и целта на изследователската работа на Алианса, отразена в неговите брошури, меморандуми и медийни изявления, е да разкрие пагубния ефект, който има продължителното лишаване от адекватен доход върху живота на хората с увреждания, като в същото време показва как тази и други нагласи, заложили в настоящото законодателство и администрация, водят до тяхната сегрегация и превръщането им във второкласни граждани.

Алиансът счита, че въвеждането на схема за пълно парично подпомагане ще доведе до значителни подобрения в тези потиснически условия и ще постави началото на фундаментална промяна в социалния статус на хората с увреждания. В случая формулата, че парите са власт, доста се доближава до истината, тъй като липсата на гарантиран стандарт на живот, поне равен на стандарта на хората без увреждания, както и невъзможността да се заплащат нужните услуги увеличават зависимостта на хората с увреждания, при което техните права на свободен избор, действие и сдружаване са ограничени в директна зависимост от степента на тяхното увреждане и обхвата на финансовите им възможности. Ограничаването на тези права е решаващ фактор за изолацията и изключването от пълноценно участие в обществото, точно както насъняването в приют означава лишаване от всякаква възможност за съпротива срещу обществената нетолерантност към индивидуалното неблагополучие. Следователно липсата на доход, подобно на лишаването от права, според нас е нещо по-сериозно от поредния симптом за потисничеството и сегрегацията на хората с увреждания – тази липса всъщност е фундаментален аспект от начина, по който обществото налага данък за това, че „не си като другите“. Наказването на хората, които са различават от останалите по здравословно състояние, цвят на кожата, семеен статус, сексуалност или физически способности посредством финансови санкции е мощно средство за поддържане на привидното превъзходство на мнозинството. Движението за равнопос-

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

тавеност на жените например ясно илюстрира важноста на връзката между статуса и дохода. Въпреки че жените настояват за равнопоставеност във всички сфери на живота, усилията им са съсредоточени предимно в сферата на доходите и следователно на заетостта, тъй като само чрез промяна в тези области те най-ефективно ще придобият контрол върху собствения си живот.

Следователно връзката между дохода и статуса е твърде важна, за да се определя единствено като поредния симптом за потисничеството на хората с увреждания. Когато правителството обяви размера на финансовото подпомагане за хронично болните и хората с увреждания през 1974 г., множество индивиди и организации, ангажирани в сферата на уврежданията, бяха възмутени и изявиха желание да изразят своето негодувание чрез обща позиция, която да не може да бъде пренебрегвана в бъдеще. Обединението и сътрудничеството между такива организации, както и постигането на съгласие относно необходимостта от радикална промяна на политиката се случват рядко, което е жалко, защото ги прави уязвими за стратегията „разделяй и владей“ на правителството, както е видно от случая с инвалидните триколки. Тези организации и индивиди не желаеха нова членска организация в сферата на подпомагането, а по-скоро обща платформа, която да им позволи да отстояват своя индивидуален и колективен възглед, че отношението на останалите хора и на политическите лидери към хората с увреждания е несправедливо. Те вече имаха свои собствени членове, чието желание бе същото. Те не искаха да станат част от организация като ДИГ и така да загубят своя суверенитет, а по-скоро да се свържат с други организации, споделящи тяхното виждане, и да формират широк фронт, за да демонстрират своята подкрепа за исканията за законодателна промяна, докато в същото време продължават да преследват собствените си цели. Тази обща платформа бе наречена Алианса за уврежданията.

Съюзът твърди, че разликата между Алианса и ДИГ е само структурна. Дори и така да е, структурата на новата организация е достатъчно различна, за да предполага и различен подход. За първи път толкова много и разнообразни организации и групи за и на хора с множество различни видове увреждания се събират заедно с искане за фундаментална и силно закъсняла промяна на нагласите и законодателството, засягащо хората с увреждания. За първи път те не казват „Искаме по-голямо парче от пая за нашите собствени слепи / глухи / умствено болни / физически увредени членове“, а настояват: „Паят трябва да се увеличи така, че да осигури равнопоставеността на всички хора с увреждания, независимо от техните недъзи“. Това желание за пренебрегване на различията между групите и груповата принадлежност в интерес на една обща кауза само по себе си представлява революционна промяна на нагласите, при която социалният статус на хората с увреждания все по-категорично се поставя в по-широк контекст на стремежа за промяна на дълбоко вкоренените нагласи на останалия свят към тях.

Ползата от този нов подход не трябва да се омаловажава. Все повече групи за самопомощ се присъединяват към Алианса или проявяват интерес към неговите дейности и ние се надяваме, че те и техните представители с увреждания ще се включат в администрирането на организацията. Ние благодарим на Съюза, че обърна внимание на липсата на яснота във формулировката на целите, заложи в черновата на нашия устав, която впоследствие бе променена с единодушното съгласие на всички организации-членки по следния начин:

Като част от процеса на промяна на позицията и статуса на хората с увреждания, целта на Алианса е да убеди обществото да изплаща доход, признат за полагащ се по право и на равнопоставен принцип

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа

на всички хора с увреждания, независимо от възрастта, причината, вида или локализацията на увреждането или трудоспособността, за да премахне тяхната бедност или финансови затруднения...

Алиансът ще работи за постигането на горната цел, като се стреми:

(1) да стимулира по-широки кръгове от обществото да разберат ситуацията, потребностите и възгледите на хората с увреждания, особено по отношение на жизнения стандарт и разпределението на благата;

(2) да се застъпва за правото на хората с увреждания, независимо дали живеят вкъщи или са настанени в резидентни домове или болници, да упражняват контрол върху собствения си живот...

Има известно объркване относно ролята на „специалистите“ и „експертите“ без увреждания за развитието на Алианса, което изисква разяснение в светлината на условия 1(б) и 1(в), поставени от Съюза. В ранните етапи на сътрудничество между организациите, формирали сърцевината на Алианса, бе решено да се изпрати петиция до министър-председателя, която осъжда недостига на финансовата помощ, предвидена за хронично болните и хората с увреждания, и призовава за нейното увеличаване. Следвайки обичайната практика при изработването на петиции, Алиансът потърси и получи подкрепа от множество известни индивиди и професионалисти в сферата на уврежданията. Това повиши авторитета на исканията. „Специалистите“ изразиха своето одобрение за предложенията на Алианса, без пряко да участват в по-нататъшните лобистки действия.

Тези действия се обсъждаха на срещите на управителния комитет, а всички организации-членки получаваха редовна информация за тях по пощата. На нашето първо общо събрание през декември ще се проведат избори за членове на управителния комитет и ние насърчаваме нашите членове да номинират техни представители с увреждания, ако имат такава възможност. Голяма част от усилията през последната година бяха насочени към отговаряне на въпроси, изпратени по пощата от хора с увреждания, към установяване на контакти с групи, които биха се заинтересували да се включат в Алианса, както и към допитване до различни хора с увреждания за техните възгледи, на чиято основа се изработваха нашите брошури. Предстои още много работа за насърчаване на активното участие на повече хора с увреждания, използвайки посредничеството на техните собствени организации. Ние бихме желали поне половината от местата в управителния комитет да бъдат заети от хора с увреждания.

В основата си Алиансът за уврежданията е образователна инициатива, която дава възможност на хора със и без увреждания да работят заедно за фундаментална промяна в нагласите и политиката. Алиансът по никакъв начин не спира дейностите на своите организации-членки, които се фокусират върху отделни увреждания, нито възпрепятства развитието на движение, съставено изцяло от хора с увреждания, настояващи за мащабни социални реформи. Докато членовете му имат желание работата да продължи, Алиансът ще допълва техните усилия и дейности и по този начин ще допринася за прилагането на Декларацията за правата на хората с увреждания, приета от ООН през 1975 г. Ако постигне целите си, организацията ще престане да бъде нужна.

Проектът е финансиран от
Тръста за
гражданско общество в
Централна и Източна
Европа